

פרשת נשא

"הבהאב לארשי ומע תא ררבל"

בפרשתנו אנו קוראים גם על ציווי הבורא לאהרן ולבניו ולזרעו אחריו עד סוף כל הדורות לברך את עם ישראל בברכת כהנים.

לאמיתו של דבר כבר בתחילת פרשת שמיני שבספר ויקרא אנו מוצאים שאהרן הכהן מברך את עם ישראל בברכת כהנים עוד קודם שנצטוו על כך, כפי שהתורה מספרת שם שאחר שסיים אהרן להקריב את קרבנותיו ביום השמיני למילואים, שהוא יום הקמת המשכן, "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ויקרא ט, כב), ומפרש רש"י שבירכם בברכת כהנים - יברכך, יאר, ישא.

אלא שבפרשת שמיני אהרן הכהן בירך את עם ישראל מיוזמתו האישית ורצונו הטוב, והתנוצצה בו רוח הקודש לברך את העם בנוסח זה דוקא, ולאחר שעשה זאת מרצונו הטוב, מאוחר יותר הקב"ה הפך לו את הדבר למצוה וזכות, ואף העניק זאת לכל זרעו אחריו, כפי שבא הציווי על כך בפרשתנו. וכדי להבין מהיכן צמח בליבו של אהרן הכהן הרצון הטוב הזה לברך את עם ישראל יש להקדים:

בפרשת כי תשא שבספר שמות אנו קוראים על חטא העגל. כאשר משה רבנו התעכב בהר סיני, פנו העם לאהרן הכהן ודרשו ממנו בתוקף: "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו" (שמות לב, א), ואהרן הכהן מתרצה להם ועושה להם את העגל.

חז"ל בגמרא (סנהדרין ז, א) מגלים לנו שלפני שעם ישראל ניגשו לאהרן, קודם לכן הם הפנו את דרישתם לחור בנה של מרים, ומכיון שחור סירב להם מיד שחטו אותו למוות. וכשראה אהרן הכהן את שעשו לחור, חשש שאם יסרב להם יהרגו גם אותו, ולכן החליט להתרצות להם ולעשות להם את העגל.

ואל יטעה האדם לחשוב שאהרן הכהן נהג כן משום שפחד על חייו ולא היה בו כח מסירות נפש כחור. חלילה לנו להעלות על דעתנו מחשבת הבל שכזו כנגד קדושה' אהרן הכהן. אך ההסבר לכך הוא: כי אהרן חשש שאם יסרב להם ויהרגוהו יתקיים בהם מה שנאמר: "אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא" (איכה ב, כ), שהרי הוא היה כהן וחור היה נביא, ואז לא תהיה לעם ישראל תקנה לעולמי עד (ראה סנהדרין שם), ולכן העדיף לשמוע לעם, אף שידע שיקבל על כך נזיפות קשות ממשה, ויענש על כך בחומרה גדולה, ויהיה מנודה לשמים, ובלבד שתהיה לעם ישראל תקנה.

וכפי שחשב אהרן כן היה, וכשירד משה מהר סיני וראה את אשר ארע, נזף באהרן קשות ואמר לו: "מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה" (שמות לב, כא), ונגזר עליו שיפטרו כל ארבעת בניו כמו שנאמר: "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו" (דברים ט, כ) ואין השמדה אלא כילוי בנים כמו שנאמר: "עיינש וראשינו, וינבם עיינש קר ותמש הליעוה וילע השם תליפתש אלא, (ט, ב סומע) "לעממ וירפ דימשאו" לכ וילע ואוביש בטומש וביל יככותב ורהא שיגרה וכ יפ לע פא רא, סימשב לודג סעכ וילע היהו, (םש י"שר) היסורים הללו ובלבד שלעם ישראל תהיה תקנה.

וכאשר הוקם המשכן, וציוה משה את אהרן לקחת "עגל בן בקר לחטאת" (ויקרא ט, ב) ולהקריבו כדי לכפר על מעשה העגל שעשה (רש"י שם), משסיים להקריב את חטאתו נשא את כפיו ובירך את עם ישראל באהבה אין קץ, וזאת כדי להראות שמגודל חיבתו ואהבתו לעם ישראל מרוצה הוא לקבל עליו כל יסורים שבעולם, ואף מסירת נפש ממש, אם דבר זה יועיל לעם ישראל ויביא להם טובה.

וכשראה הקב"ה את האהבה העצומה שהיתה בליבו של אהרן הכהן לעם ישראל בשעה שבירכם, אהבה מתוך מסירות נפש ממש, החליט לקבוע לו זאת למצוה קבועה, ואף המשיך את כח אהבתו ועינו הטובה גם על זרעו אחריו, ונתן להם את כח לברך את עם ישראל.

ומכיון שמה שזכו הכהנים לברכה זו הוא מגודל אהבתו של אהרן הכהן לעם ישראל, לכן מוכרחים הכהנים ראובם וכו', **"באהבה"** לברך את עם ישראל באהבה דוקא, וכאומרם בברכה: "וציונו לברך את עמו ישראל בזוהר הק' (פר' נשא קמז, ב) שכהן שחלילה אינו אוהב את הציבור או שהציבור אינם אוהבים אותו, אסור לו בשום אופן לשאת את כפיו ולברכם, כיון שאין בברכתו כל תועלת, ולוואי שלא תזיק.

במושב שבו גרנו היה כהן שמכל מיני סיבות היו לו קטטות רבות עם כל בני המושב. משום כך אף אחד לא רצה שהוא יעלה לברכת כהנים, אך הוא בכל זאת היה עולה בעל כורחם של הציבור, וכשהוא היה עולה לברך ברכת כהנים הרבה אנשים היו יוצאים מבית הכנסת משום שהם לא היו רוצים את ברכתו. וכשטענו אילו אנשים לפני אבי מורי זצ"ל שזה לא ראוי שאנשים יוצאים מבית הכנסת בשעת ברכת כהנים, לא ידע מה להשיב, כי סוף כל סוף יש צדק במה שהם עושים, שהרי אסור לכהן ששונא מישהו מעם ישראל לשאת את כפיו, וכהן זה נושא את כפיו בעל כורחם של הציבור. בסופו של דבר כהן זה לא יצא מכך 'נקי', והקפידה של אהרן הכהן תפסה בו, והוא נהרג באיזה תקרית בעזה באמצע חייו (וראה בזוה"ק שם).

כי סוד הברכה תלוי בטובת עינו ואהבתו של המברך לעם ישראל, כמו שנאמר: "טוב עין יבורך" (משלי כב, ט) (ודרשו חז"ל) (סוטה לח, ב) "אל תיקרי יבורך אלא יברך", כלומר: רק מי שהוא טוב עין ויש בליבו אהבה אמיתית לעם ישראל, יכול הוא לברכם, וחזקה על ברכתו שתעלה למרום ותעשה פרי טוב. אך אם חלילה אין עינו של המברך טובה על עם ישראל, והוא לא אוהבם אהבה שלימה, אסור לו לברך בשום אופן, ואם הוא יתעקש לברך הרי הוא מכעיס את ה'.

והנה לפני שהכהנים נושאים את כפיהם הם מברכים: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קידשנו בקדושתו של אהרן וציונו לברך את עמו ישראל באהבה". וכן בזמן שהיה בית המקדש קיים, לפני שהיו הכהנים אוכלים תרומה או זבחים בבית המקדש, בנוסף לברכת הנהנין הקבועה לכל מאכל, הם היו גם מברכים: "אשר קידשנו בקדושתו של אהרן וציונו לאכול תרומה" (וכו') (ראה רמב"ם תרומות טו, כב. ובהל' בכורים א, ב).

ודבר זה הינו פלא גדול, שהרי בברכה זו אנו באים לברך את הבורא "אשר קידשנו במצוותיו וציונו וכו'", **בקדושתו של אהרן** כיצד באמצע ברכה המיוחדת לה' נכנס פתאום שמו של בשר ודם - "אשר קידשנו וציונו וכו'"? אלא שרצו חכמינו ז"ל, מתקני הברכות, ללמדנו שמי שאוהב את עם ישראל בכל ליבו, ומוכן למסור את נפשו עבור טובתם של ישראל, כבודו שקול לכבוד הבורא, והקב"ה מוכן לקבוע את שמו של אותו אדם בתוך ברכה המיוחדת לו יתברך.

